

9 november 1995

'Kristallnacht'-herdenking

Op 9 november herdenken we weer de grote pogrom van 57 jaar geleden, de Kristallnacht. Dat doen we in een aantal steden, onder andere in Amsterdam bij het monument voor het Joods verzet op de hoek van de Zwanenburgwal en de Amstel naast de Stopera.

In het voorjaar van 1938 had de "Anschluss" van Oostenrijk en Duitsland plaatsgevonden waarna in het anti-semitische Wenen al vrij direct Joden werden gesard en vernederd. Ook was door Hitler in het najaar de crisis rond Tsjecho-Slowakije gestart met de conferentie in München tot gevolg waar Hitler zijn zin kreeg en Tsjecho-Slowakije voor de vrede werd opgeofferd.

Maar ook markeert 1938 een verscherping van het anti-semitisme in Duitsland. In voorgaande jaren was de positie van de Joden al steeds sterker onder druk gekomen. Velen waren dan ook al geëmigreerd nadat zij uit het economische leven verdrongen waren. Deze verariërsing van de economie werd onder leiding van Göring in 1938 nieuw leven in geblazen. Het gevolg was dat een nog grotere stroom van Joodse vluchtelingen zonder bezittingen het land verlieten, vaak opgejaagd door de Gestapo. Dat gaf problemen in een aantal van Duitslands omringende landen dat de vluchtelingenstroom (in totaal was dat al opgelopen tot ruim 150.000) trachtte in te dammen.

Een conferentie in Evian die het vluchtelingenvraagstuk besprak mislukte en het kwam niet tot hulpacties. Zo gebeurde het dat in het najaar een grote groep (van 18.000) Poolse Joden het slachtoffer werd. Duitsland dat toen nog voornamelijk een politiek van gedwongen emigratie voerde om 'het Joodse probleem' op te lossen, stuurde een groep

van oorsprong Poolse Joden terug naar Polen, dat juist vanwege daar heersende anti-semitische sentimenten deze groep een inreisvisum had geweigerd. Toen de jonge Herschel Grynszpan in Parijs er achter kwam dat zijn familie daar ook onder was, pakte hij een pistool en schoot daarmee op de Duitse diplomaat Von Rath. Twee dagen later overleed deze en dat kwam de Nazi-top goed uit want het verschaftte hun een alibi de jacht op Joden te openen.

Goebbels nam zelf het roer van de pogrom in handen en zo werden in één dag tijd meer dan 250 synagogen verwoest, 7000 winkels geplunderd en meer dan 30.000 voornamelijk rijke Joden verdreven. Bijna honderd Joodse mannen en vrouwen lieten die dag het leven. De rekening van deze verwoestingen werd de Joden ook nog gepresenteerd. De nazi's verordonneerden hen de aangerichte schade te vergoeden en bovendien een boete te betalen van meer dan 1 miljard mark.

Het gevolg laat zich raden, een nog grotere groep Joden trachtte Duitsland te ontvluchten o.a. naar Nederland, dat net als elders in Europa de Joodse vluchteling tot nu toe veelal vaak de toegang weigerde. De Nederlandse regering bagatelliseerde in hoge mate het probleem, waarbij de minister van Justitie Goseling de vluchtelingen begin mei nog voor 'ongewenschte vreemdelingen' uitmaakte. Wel veroorzaakte de "Kristallnacht" een storm van verontwaardiging onder het Nederlandse volk en zodoende werd het

kabinet gedwongen een groter quotum op te nemen dan het aanvankelijk had beoogd. In plaats van 2000 werden nu 7000 gevluchte Joden opgenomen, wat in 1939 uitgroeide tot een aantal van 10.000 mensen. Voor hen werd een vluchtelingenkamp gebouwd, Westerbork genaamd, dat ten tijde van de bezetting de Duitsers nog van pas zou komen als doorgangskamp voor de transporten naar de vernietigingskampen van Auschwitz, Sobibor, Treblinka et cetera.

UNITED de internationale antiracisme-organisatie heeft dit jaar de "Kristallnacht"-herdenking in het teken geplaatst van de vluchtelingen, die asiel zoeken binnen de Europese Unie maar die op hun vlucht-poging komen te overlijden. De Europese Unie wordt door hen het "Fort Europa" genoemd dat zijn grenzen afsluit voor hen die hun toevlucht daarbinnen zoeken. Een vergelijking wordt getrokken met de situatie toen, waarbij wordt geponeerd dat de weigering van vluchtelingen toen leidde tot hun uiteindelijke vernietiging.

LEES VERDER OP PAGINA 4...

Anti-racisme organisatie

NEDERLAND

BEKENT

KLEUR

zoekt:

**Vrijwilligers voor
secretariaatswerkzaamheden**

Interesse?
Bel: 020 - 67 66 710

waarbij de regeringen medeverantwoordelijk werden gesteld voor de shoah. Mijns inziens een wat te grove stellingname en enige voorzichtigheid is altijd wel gepast als we aan het vergelijken slaan; maar de menselijkheid ten opzichte van het lot van mensen die hun huis en haard moes-

ten verlaten kwam toen in het gedrang en dreigt nu ook in het gedrang te komen waarbij het gaat ten koste van mensenlevens. UNITED spreekt in een bericht van juni jongstleden van 137 doden. Zij verdronken vaak in de Neisse of in de Middellandse Zee nadat ze in gammele bootjes de oversteek waagden. Anderen werden gestikt aangetroffen in een ruim van

een schip of werden verbrand in een container nadat die was aangestoken. Hun lot moet ons ook aangaan en wellicht is de "Kristallnacht" een goede gelegenheid ook aan hen te denken en de Europese politici te manen daar wat aan te doen.

(PH)